

Формування страхових резервів як інституційна основа risk-based цифрового нагляду

У статті систематизовано регуляторні трансформації 2025–2026 рр. щодо формування страхових резервів України з фокусом на постанові НБУ № 157 як ключовому нормативному маркері. Виокремлено ключові напрями сучасної risk-based наглядової логіки: посилення управління ризиками, вимог до активів, ALM, актуарної верифікації та внутрішнього контролю. Обґрунтовано наукові передумови реформи й продемонстровано її узгодженість з IFRS 17 і принципами IAIS. Показано, що нові підходи підвищують доказовість резервів, створюють передумови застосування AI та рівень захисту споживачів.

Ключові слова: страхові резерви; risk-based нагляд; внутрішній аудит; платоспроможність страховика; актуарна верифікація; ALM; регуляторний нагляд; evidence-based контроль; цифрова трансформація; штучний інтелект; IFRS 17.

Страхові резерви виконують роль фінансового «амортизатора» страхового бізнесу, оскільки саме через них матеріалізується здатність страховика виконати договірні зобов'язання, підтримувати платоспроможність і забезпечувати довіру до страхового ринку. Ризик для страхувальника виникає не лише у випадку формальної недостатності резервів, але і тоді, коли резерви відображені у звітності, проте забезпечені активами, що не відповідають вимогам ліквідності, надійності або строкової відповідності страховим зобов'язанням. Найвищу чутливість демонструють довгострокові («довгий хвіст») види страхування, де похибки оцінки накопичуються у часі і підвищують значення якості даних, методик і контрольного середовища.

Регуляторні зміни 2025–2026 рр. засвідчують перехід до risk-based моделі нагляду, у якій ключового значення набувають обґрунтованість оцінки страхових зобов'язань, доказовість припущень, якість активів покриття, валютно-строкове узгодження та ефективність системи внутрішнього контролю і управління. Нормативним маркером цієї трансформації є постанова Правління НБУ № 157 від 24.12.2025, що деталізує вимоги до governance, обліку страхових договорів і внутрішнього аудиту страховика [1]. Такий підхід формує інституційну основу evidence-based і цифрово орієнтованого нагляду, у якому якість інформації, аналітична прозорість і контрольні процедури стають ключовими чинниками фінансової стійкості страховика і передумовою подальшої цифрової трансформації системи контролю страхових резервів.

Постановка проблеми. До посилення регуляторних вимог на страховому ринку сформувався комплекс системних дисфункцій, які знижували економічну змістовність резервування та його захисну функцію. Формальне дотримання нормативів не завжди супроводжувалося належною оцінкою якості, ліквідності та ризикової відповідності активів страховим зобов'язанням, що створювало ситуацію номінальної платоспроможності без достатнього економічного забезпечення страхових виплат.

Поширеними залишалися валютні та строкові невідповідності між активами і зобов'язаннями, які підвищували чутливість страховиків до макроекономічних шоків і ризик дефіциту коштів у момент настання страхових подій. Водночас система внутрішнього контролю і нагляду переважно мала ретроспективний характер і не забезпечувала своєчасного виявлення ризиків недостатності резервів.

Обмежений розвиток аналітичної інфраструктури резервування, недостатня інтеграція облікових і актуарних оцінок та низький рівень деталізації даних знижували доказовість резервів як економічних зобов'язань і стримували впровадження risk-based підходів до управління страховими ризиками. У результаті формальна наявність резервів у фінансовій звітності не завжди гарантувала своєчасність і повноту страхових виплат.

Недостатня якість і структурованість інформації також обмежувала можливості розвитку сучасних цифрових інструментів внутрішнього аудиту, враховуючи застосування аналітичних і AI-орієнтованих методів контролю. Це стримувало перехід до evidence-based і data-driven моделі оцінки страхових зобов'язань.

За таких умов регуляторна трансформація була спрямована на впровадження risk-based нагляду, посилення вимог до якості активів, внутрішнього контролю і актуарної верифікації. Це створює інституційну основу для цифрової трансформації внутрішнього аудиту страхових резервів і розвитку evidence-based системи контролю, у якій цифрові аналітичні технології можуть використовуватися для підвищення прозорості, доказовості та фінансової стійкості страхового сектору.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Міжнародні підходи до формування страхових резервів зосереджуються на відтворюваності оцінки страхових зобов'язань, якості вихідних даних та прозорості

розкриттів, що забезпечує порівнюваність результатів і можливість наглядової перевірки. Зокрема, IFRS 17 встановлює вимоги до оцінки страхових контрактів і обґрунтованості професійних суджень [5], тоді як принципи IAIS та рекомендації EIOPA формують наглядові орієнтири щодо платоспроможності, корпоративного управління та ризик-менеджменту [6–7]. У вітчизняних дослідженнях акцентується на необхідності методичної уніфікації обліку страхових резервів, розширенні аналітичного обліку та посиленні внутрішнього контролю як ключових чинників платоспроможності та регуляторної відповідності [10–13]. У роботах автора страхові резерви концептуалізуються як інтегрований об'єкт обліку і контролю; обґрунтовано ризик-орієнтовані підходи до їх класифікації, внутрішньої звітності та контрольних процедур, що узгоджується з міжнародною регуляторною логікою та сприяє практичній імплементації стандартів у наглядовому середовищі [10–13].

Водночас сучасні міжнародні дослідження демонструють зростаючу роль цифрових аналітичних технологій і штучного інтелекту у сфері аудиту та оцінки страхових зобов'язань. Зокрема, у роботах Boer, Beer і Praat [16] обґрунтовується концепція *algorithm assurance* як нового напрямку аудиту, що забезпечує перевірку надійності алгоритмічних моделей і підвищує доказовість фінансової інформації. Узагальнення сучасних тенденцій трансформації аудиту в умовах застосування AI свідчить про перехід від періодичних перевірок до безперервного аналітичного контролю, заснованого на обробці великих масивів даних і виявленні аномалій у фінансових показниках [17]. Дослідження у сфері актуарного резервування також підтверджують ефективність використання AI для підвищення точності оцінки страхових зобов'язань і автоматизації процесів їх верифікації відповідно до вимог IFRS 17 [18]. Водночас питання інтеграції цифрових аналітичних інструментів у систему бухгалтерського обліку, внутрішнього аудиту та *risk-based* регуляторного нагляду страхових резервів залишається недостатньо дослідженим, що визначає наукову актуальність і обумовлює необхідність подальшого розвитку *evidence-based* і цифрово орієнтованої моделі контролю страхових зобов'язань у сучасному наглядовому середовищі.

Мета статті полягає у комплексному визначенні змісту, логіки та інституційних наслідків регуляторних змін 2025–2026 рр. у сфері формування страхових резервів в Україні з урахуванням положень постанови НБУ № 157, а також в аналітичному обґрунтуванні їх впливу на фінансову стійкість страховиків, якість резервного покриття, ефективність внутрішнього контролю та рівень захисту прав споживачів. Дослідження спрямоване на оцінку того, яким чином упровадження *risk-based*, обліково-контрольних і *evidence-based* підходів трансформує роль страхових резервів у системі корпоративного управління, внутрішнього аудиту та регуляторного нагляду, формуючи інституційну основу цифрової трансформації контролю, підвищення доказовості оцінки зобов'язань і забезпечення довгострокової платоспроможності та надійності страхового ринку.

Матеріали та методи дослідження. Інформаційну та методологічну основу дослідження сформовано на поєднанні нормативно-правових актів, що регулюють страхову діяльність і *risk-based* нагляд [1–4], міжнародних стандартів фінансової звітності (IFRS 17) [5], наглядових документів IAIS та EIOPA [6–7], а також наукових публікацій з проблематики резервування, бухгалтерського обліку і внутрішнього контролю страхових зобов'язань [8–15].

Методологічною основою є системний підхід, який дозволив розглянути страхові резерви як елемент взаємопов'язаної системи «страхові зобов'язання – активи покриття – ризики – платоспроможність – внутрішній контроль – регуляторний нагляд». Це забезпечило можливість оцінити інституційну роль резервів у забезпеченні фінансової стійкості страховика та функціонуванні *risk-based* моделі нагляду.

У дослідженні застосовано порівняльний аналіз для оцінки еволюції регуляторних підходів до резервування, контент-аналіз нормативних змін для визначення напрямів трансформації наглядової моделі, а також логіко-структурний аналіз для дослідження взаємозв'язку між якістю даних, внутрішнім контролем і адекватністю резервів.

З урахуванням цифрової трансформації страхового нагляду використано функціонально-аналітичний підхід для оцінки ролі інформаційних систем у внутрішньому аудиті резервів і визначення передумов застосування цифрових аналітичних інструментів, враховуючи технології штучного інтелекту, у процесах контролю страхових зобов'язань.

Застосування зазначених методів дозволило сформувати узгоджену аналітичну рамку дослідження страхових резервів як *evidence-based* економічних зобов'язань і визначити їх роль як інституційної основи *risk-based* цифрового нагляду.

Викладення основного матеріалу. Попередня практика резервування в окремих сегментах орієнтувалася на виконання нормативів, тоді як критичні ризики залишалися в трьох площинах. По-перше, резерви могли бути забезпечені активами з підвищеним кредитним ризиком або низькою ліквідністю, що формувало «паперову» достатність. По-друге, валютні невідповідності між активами та зобов'язаннями підсилювали втрати від курсових коливань. По-третє, контроль адекватності резервів часто мав запізнілий характер, а для довгохвостих ліній це означало накопичення дефіциту та значну вартість коригувань.

Зміни 2025–2026 рр., у т. ч. постанова НБУ № 157, посилюють зв'язок між оцінкою страхових зобов'язань і якістю управління страховиком. Фокус переноситься з одиничного показника у звітності на

керованість процесів: дані, методики, контрольні процедури, відповідальність і розкриття. Посилення governance та внутрішнього аудиту означає, що адекватність резервів розглядається як результат належного середовища контролю: процедур управління ризиками, документування рішень, незалежних перевірок ключових розрахунків та визначеної відповідальності посадових осіб [1].

Жорсткіші вимоги до активів, що підтримують страхові зобов'язання, спрямовані на зниження ризику номінального резервування. Економічний сенс полягає в переході до принципу: резерви мають бути підкріплені активами, здатними забезпечити виплати без значних втрат часу і вартості. Для страховиків це означає перегляд інвестиційної політики та посилення оцінки кредитної якості й ліквідності активів.

Валютно-строкове узгодження (ALM) як зменшення ринкових шоків. Посилення вимог до валютної та строкової відповідності між активами і зобов'язаннями зменшує чутливість резервів до девальвацій та переоцінок. Для страхувальників це підвищує надійність виконання валютних / довгострокових договорів, а для страховиків – формує дисципліну управління активами й пасивами відповідно до міжнародної практики [5–7].

Розширення актуарної перевірки переводить резервування у модель, де адекватність підтверджується через якість даних, прозорість припущень та відтворюваність методики. Це узгоджується з IFRS 17 щодо вимірювання страхових контрактів і розкриття ключових суджень [5], а також із принципами IAIS [6].

Більш частий моніторинг ключових показників резервів підсилює раннє виявлення дисбалансів і переводить нагляд у режим попередження: реагування можливе до того, як проблема переросте в неплатоспроможність.

Важливою складовою осмислення сучасних регуляторних змін у сфері страхового резервування є аналіз їх наукових передумов, сформованих у межах попередніх досліджень проблем бухгалтерського обліку, контролю та управління страховими зобов'язаннями. Йдеться не лише про еволюцію нормативних вимог, а про методологічне переосмислення економічної сутності резервів і механізмів підтримання платоспроможності страховика.

По-перше, у дослідженнях обґрунтовувалося трактування страхових резервів як відкладених зобов'язань перед страхувальниками, що потребують чіткої ідентифікації як об'єкта обліку та контролю [10]. Відповідно, регуляторний фокус на адекватності зобов'язань, підтвердженій актуарними розрахунками та якістю даних, є логічним продовженням liability-driven підходу [1].

По-друге, наголошувалося на необхідності інтеграції фактора ризику в облікову політику та методику формування резервів: резервування має відображати структуру портфеля, часовий профіль збитків і невизначеність оцінок [10]. Посилення вимог до технічних резервів і актуарної верифікації у 2025–2026 рр. інституціоналізує ризик-орієнтований підхід [1].

По-третє, підкреслювалася аналітична цінність деталізованої класифікації резервів з урахуванням ризиків (стабілізаційні та катастрофічні компоненти, вивільнювання / бонуси), що підвищує керованість платоспроможності та якість управлінських рішень [10]. Підвищена увага регулятора до довгострокових портфелів підсилює потребу такої сегментації [1].

По-четверте, обґрунтовувалася потреба розбудови внутрішньої звітності щодо резервів як елемента обліково-інформаційної моделі управління страховиком (динаміка резервів, структура технічних резервів, показники покриття активами тощо) [12]. Регулярніший моніторинг з боку НБУ переводить цю управлінську логіку в площину регуляторної вимоги [1].

По-п'яте, розвиток ризик-орієнтованого внутрішнього контролю – через карту ризиків, алгоритми контрольних процедур та регламенти – розглядався як умова своєчасного виявлення помилок резервування та підвищення прозорості [10]. Посилення вимог до якості активів і актуарної перевірки підвищує практичну значущість таких інструментів [1].

По-шосте, підкреслювалися методичні розриви між національними та міжнародними підходами і відсутність уніфікованих рекомендацій, що ускладнювало порівнюваність та прозорість облікової інформації [10]. Регуляторні кроки 2025–2026 рр. можна інтерпретувати як інституційну відповідь на потребу уніфікації та наближення до міжнародних стандартів [1].

Для страховиків нова парадигма означає: підвищення вимог до якості даних і моделювання (портфельна аналітика, строки врегулювання, перестрахування, припущення), корекцію інвестиційних стратегій на користь ліквідності та якості активів, а також розвиток внутрішнього контролю (регламенти, перевірки, контроль ALM, валідація методик і документування рішень).

Для споживачів очікуваними ефектами є підвищення ймовірності своєчасної виплати завдяки якіснішому покриттю резервів, зниження валютного ризику за чутливими договорами, зменшення ризику неплатоспроможності окремих страховиків через раннє виявлення проблем регулятором, а також зростання прозорості за рахунок посилення доказовості оцінок.

У контексті посилення вимог до якості даних, внутрішнього контролю та доказовості оцінки страхових резервів особливої актуальності набуває питання цифрової трансформації контрольного середовища страховика. Традиційні процедури внутрішнього аудиту, що базуються на періодичних перевірках і вибіркового аналізу, об'єктивно обмежені у здатності своєчасно виявляти складні або латентні ризики

резервування. Перехід до risk-based регуляторної моделі створює передумови для використання цифрових аналітичних інструментів, які забезпечують більш глибокий, системний і безперервний аналіз відповідності резервів їх економічній сутності та ризиковому профілю страхового портфеля.

У цьому контексті перспективним напрямом розвитку внутрішнього аудиту страхових резервів є застосування технологій штучного інтелекту, здатних обробляти великі масиви фінансових, актуарних і операційних даних. Алгоритми машинного навчання можуть використовуватися для виявлення нетипових відхилень у динаміці резервів, аналізу узгодженості між страховими зобов'язаннями та активами покриття, а також оцінки впливу змін ключових припущень на величину резервів. Це дозволяє підвищити об'єктивність внутрішнього контролю та зменшити ризик накопичення системних помилок, які можуть залишатися непоміченими у межах традиційних процедур.

Наукова новизна такого підходу полягає у розгляді risk-based регуляторного нагляду не лише як інструменту підвищення платоспроможності страховиків, але і як інституційної основи для формування цифрово орієнтованої архітектури внутрішнього аудиту. На відміну від попередніх підходів, де цифрові технології використовувалися переважно для автоматизації окремих облікових процесів, сучасна регуляторна модель створює умови для інтеграції аналітичних систем у саму структуру контрольного середовища. Це означає перехід від ретроспективного контролю до evidence-based моніторингу, у якому адекватність резервів може оцінюватися на основі аналізу повного масиву даних, а не окремих вибіркового спостережень.

Особливо важливим є те, що впровадження risk-based підходу формує стандартизовану інформаційну основу, необхідну для застосування алгоритмів штучного інтелекту. Підвищення вимог до якості даних, прозорості методик, документування припущень і регулярності моніторингу забезпечує формування структурованих масивів даних, які можуть використовуватися для побудови predictive та anomaly-detection моделей. Таким чином, регуляторна трансформація створює не лише нові вимоги до страховиків, але і технологічні передумови для переходу до data-driven систем внутрішнього контролю.

Застосування AI у внутрішньому аудиті страхових резервів має також системне значення для підвищення стійкості страхового сектору загалом. Можливість автоматизованого виявлення відхилень у формуванні резервів, оцінки ризику недостатності покриття та аналізу відповідності активів і зобов'язань дозволяє своєчасно ідентифікувати потенційні проблеми і зменшити ймовірність накопичення критичних дисбалансів. У цьому контексті цифрова трансформація внутрішнього аудиту є не лише інструментом підвищення ефективності окремого страховика, але і важливим елементом макрофінансової стабільності.

Таким чином, risk-based регуляторна трансформація страхового нагляду може розглядатися як інституційна передумова формування нової моделі внутрішнього аудиту страхових резервів, у якій цифрові аналітичні технології, враховуючи штучний інтелект, є інструментом підвищення доказовості, прозорості та ефективності контрольних процедур. Це відкриває новий напрям розвитку методології бухгалтерського обліку і внутрішнього контролю страхових резервів, у якому цифрові технології інтегруються в систему забезпечення фінансової стійкості страховика.

Висновки. Регуляторні зміни 2025–2026 рр., зокрема постанова НБУ № 157, закріплюють перехід до моделі, де страхові резерви розглядаються як обґрунтовані зобов'язання, виміряні на доказовій основі та підтримані належним управлінським і контрольним середовищем [1].

Посилення вимог до governance, якості активів, ALM, актуарної верифікації та регулярного моніторингу спрямовані на зниження ризику номінального резервування і підвищення рівня захисту страхувальників. Ризик-орієнтовані підходи обліку та внутрішнього контролю (резерви як відкладені зобов'язання, уніфікація методик, внутрішня звітність, контрольні регламенти) формують методологічну основу для практичного впровадження сучасних вимог [10–13]. Очікуваним наслідком є зростання прозорості та дисципліни оцінки зобов'язань і управління активами / пасивами, що в довгостроковій перспективі має зміцнити довіру до страхування як фінансового інституту. Важливим результатом регуляторної трансформації є створення інституційних передумов для цифрової трансформації внутрішнього аудиту страхових резервів. Підвищення якості даних, стандартизація методик і розвиток систем внутрішнього контролю створюють основу для впровадження цифрових аналітичних інструментів, враховуючи технології штучного інтелекту. Перспективи застосування штучного інтелекту у внутрішньому аудиті і контролі страхових резервів пов'язані з можливістю автоматизованого аналізу великих масивів даних, підвищення точності оцінки резервів і своєчасного виявлення ризиків. Це створює передумови для переходу до continuous assurance моделі внутрішнього аудиту. Таким чином, risk-based регуляторний нагляд є інституційною основою цифрової трансформації внутрішнього аудиту і контролю страхових резервів, що відкриває новий напрям розвитку методології бухгалтерського обліку і внутрішнього аудиту страхування.

Список використаної літератури:

1. Про затвердження Змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України з питань системи управління страховика та порядку обліку страховиком договорів, пов'язаних зі здійсненням діяльності із страхування : Постанова Правління Національного банку України від 24.12.2025 № 157 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://bank.gov.ua/ua/legislation/Resolution_24122025_157.
2. Про затвердження Змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України з питань системи управління страховика та порядку обліку страховиком договорів, пов'язаних зі здійсненням діяльності із страхування : Постанова Правління Національного банку України від 24.12.2025 № 157 / Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0157500-25>.
3. Про страхування : Закон України ; чинна редакція / Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-vr>.
4. Про фінансові послуги та фінансові компанії : Закон України ; чинна редакція / Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1953-20>.
5. IFRS 17 Insurance Contracts / International Accounting Standards Board (IASB). – London, 2017 [Electronic resource]. – Access mode : <https://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/ifrs-17-insurance-contracts/>.
6. International Association of Insurance Supervisors (IAIS), Insurance Core Principles. – Basel [Electronic resource]. – Access mode : <https://www.iaisweb.org/page/supervisory-material/insurance-core-principles>.
7. European Insurance and Occupational Pensions Authority (EIOPA), Guidelines on the valuation of technical provisions. – Frankfurt am Main [Electronic resource]. – Access mode : <https://www.eiopa.europa.eu/>.
8. Cummins J.D. Handbook of International Insurance / J.D. Cummins, B.Venard. – Springer, 2008.
9. Vaughan E.J. Fundamentals of Risk and Insurance / E.J. Vaughan, T.Vaughan. – 11th ed. – Wiley, 2014.
10. Прокопенко Ж.В. Бухгалтерський облік і внутрішній контроль страхових резервів : дис. ... канд. екон. наук : 08.00.09 / Ж.В. Прокопенко. – Київ, 2014.
11. Панченко І.А. Страхові резерви як об'єкти бухгалтерського обліку страхових компаній: вплив умов ризику / І.А. Панченко, Ж.В. Прокопенко // Міжнародний бухгалтерський облік. – 2013. – № 9 (255). – С. 53–63.
12. Прокопенко Ж.В. Внутрішня звітність щодо сформованих страхових резервів: вимоги до складання / Ж.В. Прокопенко // Бухгалтерський облік і аудит. – 2013. – № 11. – С. 9–14.
13. Прокопенко Ж.В. Особливості облікового відображення формування технічних резервів у страховій компанії / Ж.В. Прокопенко // Бухгалтерський облік і аудит. – 2013. – № 3. – С. 34–42.
14. Прокопенко Ж.В. Сучасний стан нормативно-правового регулювання бухгалтерського обліку діяльності небанківських фінансових установ / Ж.В. Прокопенко // Бізнес Інформ. – 2017. – № 6. – С. 336–339.
15. Прокопенко Ж.В. Особливості управління ризиками діяльності небанківських фінансових установ / Ж.В. Прокопенко // Ефективна економіка. – 2020.
16. Boer A. Algorithm Assurance: Auditing Applications of Artificial Intelligence / A.Boer, L.Beer, F.Praat. – Springer, 2023.
17. Binh N.T.T. Transforming Auditing in the AI Era: A Comprehensive Review / N.T.T. Binh // Information. – 2025.
18. Mahohoho B. AI-driven Automated Actuarial Loss Reserving Model under IFRS 17 / B.Mahohoho // SET Journal. – 2025.

References:

1. Natsionalnyi bank Ukrainy (2025), *Pro zatverdzhennia Zmin do deiakykh normatyvno-pravovykh aktiv Natsionalnoho banku Ukrainy z pytan systemy upravlinnia strakhovyka ta poriadku obliku strakhovykom dohovoriv, poviazanykh zi zdiisnenniam diialnosti iz strakhuvannia*, Postanova Pravlinnia Natsionalnoho banku Ukrainy vid 24.12.2025 No. 157, [Online], available at: https://bank.gov.ua/ua/legislation/Resolution_24122025_157
2. Verkhovna Rada Ukrainy (2025), *Pro zatverdzhennia Zmin do deiakykh normatyvno-pravovykh aktiv Natsionalnoho banku Ukrainy z pytan systemy upravlinnia strakhovyka ta poriadku obliku strakhovykom dohovoriv, poviazanykh zi zdiisnenniam diialnosti iz strakhuvannia*, Postanova Pravlinnia Natsionalnoho banku Ukrainy vid 24.12.2025 No. 157, [Online], available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0157500-25>
3. Verkhovna Rada Ukrainy, *Pro strakhuvannia*, Zakon Ukrainy, chynna redaktsiia, [Online], available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-vr>
4. Verkhovna Rada Ukrainy, *Pro finansovi posluhy ta finansovi kompanii*, Zakon Ukrainy, chynna redaktsiia, [Online], available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1953-20>
5. International Accounting Standards Board (IASB) (2017), *IFRS 17 Insurance Contracts*, London, [Online], available at: <https://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/ifrs-17-insurance-contracts/>
6. International Association of Insurance Supervisors (IAIS), *Insurance Core Principles*, Basel, [Online], available at: <https://www.iaisweb.org/page/supervisory-material/insurance-core-principles>
7. European Insurance and Occupational Pensions Authority (EIOPA), *Guidelines on the valuation of technical provisions*, Frankfurt am Main, [Online], available at: <https://www.eiopa.europa.eu/>
8. Cummins, J.D. and Venard, B. (2008), *Handbook of International Insurance*, Springer.
9. Vaughan, E.J. and Vaughan, T. (2014), *Fundamentals of Risk and Insurance*, 11th ed, Wiley.
10. Prokopenko, Zh.V. (2014), «Bukhhalterskyi oblik i vnutrishnii kontrol strakhovykh rezerviv», Ph.D. Thesis of dissertation, 08.00.09, Kyiv.
11. Panchenko, I.A. and Prokopenko, Zh.V. (2013), «Strakhovi rezervy yak obiekty bukhhalterskoho obliku strakhovykh kompanii: vplyv umov ryzyku», *Mizhnarodnyi bukhhalterskyi oblik*, No. 9 (255), pp. 53–63.

12. Prokopenko, Zh.V. (2013), «Vnutrishnia zvitnist shchodo sformovanykh strakhovykh rezerviv: vymohy do skladannia», *Bukhhalterskyi oblik i audyt*, No. 11, pp. 9–14.
13. Prokopenko, Zh.V. (2013), «Osoblyvosti oblikovoho vidobrazhennia formuvannia tekhnichnykh rezerviv u strakhovii kompanii», *Bukhhalterskyi oblik i audyt*, No. 3, pp. 34–42.
14. Prokopenko, Zh.V. (2017), «Suchasnyi stan normatyvno-pravovoho rehuliuвання bukhhalterskoho obliku diialnosti nebankivskykh finansovykh ustanov», *Biznes Inform*, No. 6, pp. 336–339.
15. Prokopenko, Zh.V. (2020), «Osoblyvosti upravlinnia ryzykamy diialnosti nebankivskykh finansovykh ustanov», *Efektivna ekonomika*.
16. Boer, A., Beer, L. and Praat, F. (2023), *Algorithm Assurance: Auditing Applications of Artificial Intelligence*, Springer.
17. Binh, N.T.T. (2025), «Transforming Auditing in the AI Era: A Comprehensive Review», *Information*.
18. Mahohoho, B. (2025), «AI-driven Automated Actuarial Loss Reserving Model under IFRS 17», *SET Journal*.

Дрига Жанна Володимирівна – доктор економічних наук, професор, професор кафедри національної безпеки, публічного управління та адміністрування Державного університету «Житомирська політехніка».
<https://orcid.org/0000-0002-1844-5329>.

Наукові інтереси:

- проблеми управління небанківськими фінансовими установами.

Dryha Zh.V.

Formation of insurance reserves as an institutional basis of risk-based digital supervision

This paper analyzes the 2025–2026 regulatory transformation of insurance reserve formation and validation in Ukraine, with particular emphasis on Resolution No. 157 of the Board of the National Bank of Ukraine dated 24 December 2025. The study examines how the updated regulatory framework redefines insurers' governance architecture, risk management practices, and accounting treatment of insurance contracts within a risk-oriented supervisory paradigm, while creating institutional preconditions for the application of advanced digital analytics and artificial intelligence in internal audit and reserve verification. The research identifies the core directions of the reform, including the strengthening of corporate governance and internal audit, enhanced asset eligibility requirements for covering insurance liabilities, integration of currency and maturity matching within asset-liability management (ALM), expansion of actuarial verification of reserve adequacy, and intensification of supervisory monitoring.

The paper substantiates the scientific and methodological foundations of the reform by interpreting insurance reserves as deferred economic liabilities requiring evidence-based valuation, unified accounting policies, and integrated internal control procedures. Using comparative and systemic analytical methods, the study assesses regulatory alignment with international frameworks, including IFRS 17, IAIS principles, and European supervisory guidance, and evaluates their role in enabling data-driven and AI-supported control environments. The findings demonstrate that the new regulatory approach improves the evidential quality of reserve measurement, reduces the risk of formal reserve backing by illiquid or high-risk assets, and enhances insurer solvency discipline.

The results confirm that the reformed framework strengthens policyholder protection, increases transparency and accountability of insurers, and contributes to the financial resilience and stability of the insurance sector. The study establishes a methodological and institutional basis for the practical implementation of modern risk-oriented, digitally enabled, and AI-supported accounting and internal audit approaches in regulated insurance markets.

Keywords: insurance reserves; National Bank of Ukraine; regulatory policy; risk-oriented approach; accounting; internal control; insurer governance; actuarial verification; ALM; artificial intelligence; digital supervision; consumer protection.

Стаття надійшла до редакції 04.08.2025.